

Kontingenční tabulky - SAS

Zjistěte, zda očkování proti určité chorobě mělo vliv na onemocnění touto nemocí.

Pokud existuje závislost, určete její sílu

Očkování	Výskyt choroby		Celkem
	Ano	Ne	
Ano	6	72	78
Ne	65	57	122
Celkem	71	129	200

H_0 - mezi uvedenými znaky neexistuje závislost.

```
data choroba;  
input ockovani $ onemocneni $ count @@;  
datalines;  
NO NO 57 NO YES 65  
YES NO 72 YES YES 6  
;  
proc freq data=choroba;  
tables ockovani*onemocneni/expected chisq measures;  
weight count;  
Title " Vliv očkování na onemocnění určitou  
chorobou";  
run;
```

The FREQ Procedure

	ockovani	onemocneni	
Frequency			
Expected			
Percent			
Row Pct			
Col Pct	NO	YES	Total
NO	57	65	122
	78.69	43.31	
	28.50	32.50	61.00
	46.72	53.28	
	44.19	91.55	
YES	72	6	78
	50.31	27.69	
	36.00	3.00	39.00
	92.31	7.69	
	55.81	8.45	
Total	129	71	200
	64.50	35.50	100.00

Statistics for Table of ockovani by onemocneni

Statistic	DF	Value	Prob
Chi-Square	1	43.1824	<.0001
Likelihood Ratio Chi-Square	1	49.2863	<.0001
Continuity Adj. Chi-Square	1	41.2144	<.0001
Mantel-Haenszel Chi-Square	1	42.9665	<.0001
Phi Coefficient		-0.4647	
Contingency Coefficient		0.4214	
Cramer's V		-0.4647	

The FREQ Procedure

Statistics for Table of ockovani by onemocneni

Statistic	Value	ASE
Gamma	-0.8638	0.0586
Kendall's Tau-b	-0.4647	0.0525
Stuart's Tau-c	-0.4338	0.0535
Somers' D C R	-0.4559	0.0543
Somers' D R C	-0.4736	0.0548
Pearson Correlation	-0.4647	0.0525
Spearman Correlation	-0.4647	0.0525
Lambda Asymmetric C R	0.1127	0.1465
Lambda Asymmetric R C	0.1923	0.1309
Lambda Symmetric	0.1544	0.1213
Uncertainty Coefficient C R	0.1894	0.0458
Uncertainty Coefficient R C	0.1842	0.0449
Uncertainty Coefficient Symmetric	0.1868	0.0452

Z hodnoty χ^2 (chi square = 43,18) a z p-hodnoty k ní se vztahující ($p < .0001$) je patrné, že nulovou hypotézu lze zamítnout a závislost je statisticky významná. Kromě této charakteristiky můžeme použít i věrohodnostní poměr (*Likelihood Ratio*), kde se v testování postupuje stejným způsobem. Jako míru těsnosti závislosti můžeme využít Phi coefficient, Pearsonův koeficient kontingence (*Contingency Coefficient*) či Cramérovo V (*Cramer's V*). Všechny tyto hodnoty značí střední závislost. K hodnocení můžeme dále použít příslušnou míru typu PRE. V našem případě je vhodnou měrou koeficient lambda, který vyjadřuje míru redukce chyby pro predikci, jestliže známe hodnotu vysvětlující proměnné.

V souboru 27 dotázaných bylo zjišťováno, zda existuje vztah mezi spokojeností s bydlením a polohou bytu. Proveďte příslušný test.

Spokojenost s bydlením	Poloha bytu		Celkem
	V centru	Na okraji města	
Ano	9	8	17
Ne	3	7	10
Celkem	12	15	27

H_0 - mezi uvedenými znaky neexistuje závislost.

The FREQ Procedure

Table of spokojenost by poloha

spokojenost	poloha		
Frequency			
Expected			
Percent			
Row Pct			
Col Pct	CENTRUM	OKRAJ	Total
ANO	9	8	17
	7.5556	9.4444	
	33.33	29.63	62.96
	52.94	47.06	
	75.00	53.33	
NE	3	7	10
	4.4444	5.5556	
	11.11	25.93	37.04
	30.00	70.00	
	25.00	46.67	
Total	12	15	27
	44.44	55.56	100.00

Statistics for Table of spokojenost by poloha

Statistic	DF	Value	Prob
Chi-Square	1	1.3421	0.2467
Likelihood Ratio Chi-Square	1	1.3705	0.2417
Continuity Adj. Chi-Square	1	0.5738	0.4488
Mantel-Haenszel Chi-Square	1	1.2924	0.2556
Phi Coefficient		0.2229	
Contingency Coefficient		0.2176	
Cramer's V		0.2229	

WARNING: 25% of the cells have expected counts less than 5. Chi-Square may not be a valid test.

Fisher's Exact Test

Cell (1,1) Frequency (F)	9
Left-sided Pr <= F	0.9422
Right-sided Pr >= F	0.2256
Table Probability (P)	0.1678
Two-sided Pr <= P	0.4244

Výstupní tabulka je stejná jako v předchozím příkladu, co je zde důležité, je informace označená jako **WARNING**. Jde o to, že více než 20% teoretických četností je menších než 5 a proto χ^2 test není použitelný a je užít Fisherův exaktní test, který je také pod tímto upozorněním proveden. Z řádku “*Right-sided Pr >= F=0.2256*“ je patrné, že pravděpodobnost chyby překračuje obvykle volenou $\alpha=0,05$ a tedy nulovou hypotézu o nezávislosti nelze zamítnout.

Byl sledován výskyt alergií u dětí v souvislosti s bydlením v silně znečištěném ovzduší. Kolikrát je vyšší pravděpodobnost výskytu alergie u dítěte žijícího ve znečištěném ovzduší a o kolik se zvýší pravděpodobnost výskytu alergie ?

Alergie	Bydlení v silně znečištěném ovzduší	
	Ano	Ne
Ano	28	11
Ne	16	35

Statistics for Table of alergie by znečisteni

Statistic	DF	Value	Prob
Chi-Square	1	14.4514	0.0001

Z velikosti p-value je patrné, že závislost je významná. Nás však zajímá ohrožení.

Estimates of the Relative Risk (Row1/Row2)

Type of Study	Value	95% Confidence Limits	
Case-Control (Odds Ratio)	5.5682	2.2313	13.8952
Cohort (Col1 Risk)	2.2885	1.4576	3.5929
Cohort (Col2 Risk)	0.4110	0.2409	0.7010

Hodnocení: Relativní riziko (*Cohort Col1Risk*) = 2,2885 a tedy pravděpodobnost výskytu alergie u dětí žijících v silně znečištěném ovzduší je 2,88-krát vyšší než u dětí žijících ve zdravém prostředí.

Křížový poměr (*Odds ratio*) – šance na onemocnění = 5,5682, což znamená, že děti žijící v silně znečištěném ovzduší mají 5,56-krát vyšší šanci na onemocnění než děti žijící ve zdravém prostředí.

Atributivní riziko (*Cohort Col2Risk*) = 0,411 udává, že pravděpodobnost výskytu alergií u dětí žijících ve znečištěném ovzduší je o 0,41 vyšší než u dětí žijících ve zdravém prostředí.